

denne Afløsning, kan jeg ikke opgive med ganske nøjagtige Tal, og det forekommer mig heller ikke nødvendigt, thi er det rigtigt, at man afløser disse Afgifter, hvad jeg mener det er, saa er det rigtigt, enten det drejer sig om 100,000 Tdr. eller om 200,000. Saa vidt jeg ved, drejer det sig her om 225,000 Tdr., deraf de 27,000 til Staten og 195,000 til private, af hvilke igen 71,000 vedrørende Len og Stamhuse. Aldeles nøjagtige er disse Tal ganske sikkert ikke; skulde man have haft dem ganske nøjagtige, maatte man have henvendt sig til alle disse Godser og spurgt, hvor meget de har af saadanne Afgifter, eller alle Retsskriverprotokoller skulde have været gennemgaaede. Dette har jeg ikke ment var nødvendigt. — Hvor meget der er afløst ad frivillig Vej, var maaske ikke saa vanskeligt at faa oplyst. Jeg ved kun, at der adskillige Steder er afløst til en Afløsningssum af 10 Kr. pr. Td., og der er ogsaa de Steder, hvor et saadant Tilbud foreligger, men hvor Yderne ikke en Gang vil tage imod det.

De Udtalelser, det ærede 3die Medlem for 2den Kreds (Godskesen) fremsatte, undrer mig for saa vidt ikke; men jeg maa rigtignok indrømme, at efter den Kølighed, hvormed det ærede 2det Medlem for 3die Kreds (Ole Hansen) tog paa Lovforslaget, har jeg ikke nogen stor Tro til, at vi faar det gjort til Lov i denne Samling. Men saa maa Ansvarret derfor ogsaa hvile paa dette høje Tings Medlemmer og ikke mindst paa det ærede 2det Medlem for 3die Kreds (Ole Hansen). I Folketinget gav det ærede Medlems Parti enstemmig Lovforslaget sin Tilslutning, og vi maatte da kunne gaa ud fra, at det ogsaa heroppe i dette høje Ting vilde faa den samme Støtte, og derfor maa jeg sige, som den ærede sidste Taler sagde, at det forbausser mig noget, at det ærede Medlem har gjort saa mange Indvendinger mod Lovforslaget heroppe, da det ærede Medlems Parti slet ikke fremførte disse Indvendinger i Folketinget, hverken i Udvalget eller i Salen.

De Indvendinger, det ærede 3die Medlem for 2den Kreds (Godskesen) gjorde, er jo nogenlunde de samme som de, der blev fremførte i Folketinget af det konservative Folkeparti, og der er for saa vidt ikke stor Grund til at gaa ind paa en meget indgaaende Drøftelse af disse Forhold. Vi ser altsaa ganske forskelligt paa disse Ting. Det, det ærede Medlem særlig var inde paa som det afgørende, og det er selvføl-

gelig ogsaa det afgørende, var, om det er fuld Erstatning, der ydes. Ja, hvad der er fuld Erstatning for en Ting, kan der mange Gange diskuteres om. Vi har jo Love om Ekspropriation ved Anlæg af Jernbaner, og dersom man vil gaa ud og spørge Ejere, som skal afstaa Jord til en Jernbane, om de har faaet fuld Erstatning, tror jeg, man fra de aller fleste vil faa det Svar, at det har de ikke faaet. Jeg kan selv tale med om dette Forhold, for der er en Gang blevet anlagt en Jernbane over min Mark, og jeg mente ikke, det var fuld Erstatning, jeg fik; men jeg maatte jo bøje mig. Det er ikke altid let for den, der skal af med noget, at finde, at han faar fuld Erstatning; men det maa være Lovgivningen, der bestemmer, hvad der er fuld Erstatning i dette Forhold, og jeg kan ikke tro, det ærede Medlem har Ret i, at naar man vedtager en Lov om denne Afløsning, kan Folk gaa til Domstolene og sige, at Rigsdagen har vedtaget en Lov om fuld Erstatning, men de mener ikke, de har faaet fuld Erstatning, og det skal saa Domstolene afgøre.

Det ærede Medlem mente, at dette Lovforslag vilde medføre et Indgreb i et privatretligt Forhold, og henviste til, at ved Löven af 29. April 1913 om Afløsning af Afgifter til Staten, var Forholdet et andet — det er heller ikke det samme; det skal indrømmes — og det ærede Medlem mente ikke, man kunde sige, at Almenvellet krævede denne Afløsning. Ja, det er det samme med Almenvellet som med fuld Erstatning: det er en Skønssag, om Almenvellet kræver noget, eller om en Erstatning er fuld Erstatning.

Naar saa det ærede Medlem gik ud fra, at man havde valgt disse 24 Aar af Hensyn til Yderne, er det efter min Mening ikke rigtigt. Disse 24 Aar er valgte, fordi man valgte dem i 1913, og dernæst fordi man, naar man vil afløse en Afgift, ikke skal lægge et kort Aaremaal til Grund, men Gennemsnittet for en længere Tid. Nu gjorde det ærede Medlem ganske vist opmærksom paa, at Universitetet havde opgjort, at det vilde tabe $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., hvis disse Takster blev lagt til Grund. Men hvor ved Universitetet det fra? Hverken Universitetet eller Nationaløkonomerne ved det allermindste om, hvad Kapiteltaksten bliver i Tyverne. Vi har ikke andet at gaa ud fra her end den forudgaaende Tid, og saa maa vi gøre vor Berregning med Hensyn til den Tid, der kommer, og man kunde maaske meget godt